

Hanne Poulsen: Jes Jessen. Maleren fra Abenrå. (Historisk Samfund for Sønderjylland, 1971). 208 s.

Den sønderjydske maler Jes Jessen har i praksis indtil nu kun haft betydning som Eckersbergs første læremester i årene umiddelbart før 1800. Der har været uklarhed om Jessens produktion, dens omfang og karakter. Dette hænger bl. a. sammen med elevens berømmelse, der medførte, at flere af Jessens malerier er blevet betragtet som Eckersbergs første ungdomsarbejder.

En indkredsning af Jessen er tidligere blevet delvis forsøgt; men først nu fremtræder han klart som type; en repræsentant for en »mellemlasse«, hvis værdi ifølge forfatterinden er mere kulturhistorisk end direkte kunsthistorisk på grund af arbejderens ujævne karakter. Denne skelnen, som implicit kommer til udtryk flere steder, forekommer i forbindelsen her ret ufrugtbar, men hænger tydeligvis sammen med det vanskelige spørgsmål med hensyn til opdeling i kunstnere og håndværkere. Det er helt givet, at Jes Jessen, ikke som person, men netop som type i sin periode har en vigtig plads i dansk kunsthistorie.

Jes Jessen, der i bogen karakteriseres som oplysningstidens maler, havde et alsidigt virke. Det spændte fra alter- og pulpiturebilleder over portrætter, skilderier og prospekter til hans mest personlige bidrag: dekorationsmaleri med vaser og blomster. Et af bogens adskillige aktiver er, at Jes Jessen ikke ses som et selvstændigt frikoblet fænomen, men netop placeres i en sammenhæng.

Lars Dybdahl

En kunstner i svøb. Joakim Skovgaards tre første ophold i Viborg 1874–1876 belyst gennem Skovgaard-breve fra og til Viborg. Udgivet ved H. Ditzel. (Skovgaard-Museets forlag, 1971). 282 s.

I sine indledende kommentarer anfører udgiveren tre punkter for beretningen af brevenes udgivelse: de indeholder adskilligt lokalt Viborgstof, dernæst belyser de træk af Skovgaardslægtens familieforhold, og endelig »fortæller de ganske meget om en ung kunstners udvikling under påvirkning af en far, der selv var en fremragende maler«.

»En kunstner i svøb« er første bind i en række bøger, der skal behandle Joakin Skovgaard som menneske og kunstner. At det er den biografiske interesse, der ligger bag denne og de påtænkte senere udgivelser vedgås således åbent ved fremhævelsen af seriens sigte. Omtrent en trediedel af denne publikation er gengivelser fra Skovgaards skitsebøger under Viborgopholdene 1874–75. Bogens sidste trediedel er biografiske noter og udredninger om de i brevene nævnte personer.

Ud fra en *kunsthistorisk* synsvinkel må det understreges, at der i disse breve ikke synes at være meget stof at hente. De er primært almindelige »familiebrev« og indeholder ganske få betragtninger eller noter om kunst fra den unge Skovgaard. Forhåbentlig vil de kommende udgivelser i denne række fra Skovgaard-Museet i højere grad end denne forskyde interessen mere mod den kunstneriske produktion, der i dag trods alt forekommer mere væsentlig end personen Skovgaards familie-